

смертності дітей через важке отруєння блідою поганкою, ефективна сорбційна терапія ідіопатичної дилатативної кардіоміопатії, розроблення екстракорпоральних методів керування фармакокінетикою деяких протипухлинних засобів та ефективних методів сорбційного захисту критичних органів, істотне покращення якості життя онкологічних хворих, які одержують інтенсивну хіміотерапію на фоні ентеросорбції. Створені під керівництвом В.Г. Ніколаєва синтетичні гранульовані гемосорбенти серій СКН і ГСГД широко застосовують у лікувальних закладах не лише України, але й Росії та Узбекистану.

Володимир Григорович — автор і співавтор 375 наукових праць, серед яких 5 монографій, 2 монографічні переклади, 56 авторських свідоцтв і патентів. У його відділі сформувалася наукова школа «Теоретичні основи, засоби та методи сорбційної токсикології», представники якої підготували 2 докторські й 13 кандидатських дисертацій.

Під керівництвом і співкерівництвом В.Г. Ніколаєва розроблено й отримано дозвіл на клінічне використання понад 20 виробів медичного призначення, лікарських препаратів і харчових добавок, 6 з яких виробляють і нині. Володимир Григорович — учасник численних міжнародних проектів, неодноразово входив до складу керівних органів міжнародних конференцій зі штучних органів. У 1986 р. В.Г. Ніколаєв був організатором VII Міжнародного симпозіуму з гемосорбції — першого на теренах колишнього СРСР, а в 1989 р. його обрали президентом Всесвітнього конгресу зі штучних органів. Він член редколегій 1 українського та 4 зарубіжних наукових журналів.

Здобутки В.Г. Ніколаєва гідно оцінені державою і науковою спільнотою. Він — лауреат Державної премії СРСР (1979), заслужений діяч науки і техніки України (2003).

Наукова громадськість, колеги, учні, друзі щиро вітають Володимира Григоровича з ювілеєм і зичать йому міцного здоров'я, щастя, наснаги й невичерпної енергії для втілення нових творчих задумів.

50-річчя члена-кореспондента НАН України П.Є. СТРИЖАКА

Петро Євгенович Стрижак народився 16 березня 1963 р. у Костромі. У 1980–1986 рр. навчався на факультеті молекулярної та хімічної фізики Київського відділення Московського фізико-технічного інституту. На IV курсі П.Є. Стрижак став співробітником відомого вченого-хіміка академіка К.Б. Яцимирського, який пізніше був науковим керівником його кандидатської дисертації. З 1986 р. Петро Євгенович працює в Інституті фізичної хімії (ІФХ) ім. Л.В. Писаржевського НАН України, пройшовши шлях від аспіранта до керівника відділу каталітичних синтезів на основі одновуглецевих молекул (з 2002 р.). У 1989 р. П.Є. Стри-

жак захистив кандидатську, а в 2001 р. — докторську дисертацію, у 2002 р. здобув учене звання професора. У 2012 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України.

Основні напрями наукової діяльності П.Є. Стрижака: нерівноважна термодинаміка, квантова хімія, нелінійні явища в хімії, хімічна кінетика і каталіз, явища масоперенесення, фізико-хімія наноматеріалів. Петро Євгенович має значні досягнення в розробленні теоретичних і експериментальних підходів до кількісного аналізу нерівноважних явищ, таких як детермінований і просторово-часовий хаос, перехідні явища, біфуркація різних режимів автоколивань, які спостерігають під час каталітичних реакцій. Зокрема, він довів, що система, далека від положення термодинамічної рівноваги, еволюціонуватиме детерміновано хаотично за умови, що в ній може виявлятися бістабільність.

Робота відділу, який очолює П.Є. Стрижак, спрямована на розвиток сучасних уявлень про зв'язок між фізико-хімічними та розмірними характеристиками різних наноматеріалів: нанопоруватих систем, вуглецевих нанотрубок, графену і графеноподібних структур, композитних матеріалів — з метою створення нових гетерогенно-каталітичних процесів і каталізаторів. На основі експериментальних досліджень, проведених під його керівництвом, а також теоретичного аналізу, здійсненого в рамках як макрокінетичного, так і квантово-хімічного підходів, Петро Євгенович визначив ключові фактори, що зумовлюють вплив розміру наночастинок металів та оксидів металів на їхню каталітичну активність.

Результати фундаментальних досліджень, виконаних П.Є. Стрижаком разом зі співробітниками, стали основою для створення

низки практично важливих розробок для водневої енергетики, а також нетрадиційних технологій перероблення й використання сировини біологічного походження, отримання синтетичного палива, зокрема нових нанокаталізаторів для процесів Фішера—Тропша, дегідрування циклогексанолу, одержання водню з біоетанолу, очищення водню від СО шляхом його вибіркового окиснення, добування вуглеводнів із рослинних жирів за низьких температур, синтезу етилтрет-бутилового ефіру.

Наукову діяльність П.Є. Стрижак поєднує з викладацькою, понад 10 років працюючи професором кафедри хімії Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Під керівництвом Петра Євгеновича в ІФХ захищено 1 докторську і 6 кандидатських дисертацій. Він — член низки проблемних рад з хімії НАН України, закордонний член Наукової ради з каталізу Відділення хімії та наук про матеріали РАН, входить до складу редколегії журналу «Теоретическая и экспериментальная химия». Протягом кількох років П.Є. Стрижак плідно працював у ВАК України.

Становленню Петра Євгеновича як високопрофесійного фахівця в галузі фізичної хімії сприяла робота в провідних наукових центрах США (1995), Канади (1995–1997), Німеччини (2000, 2001). Він автор понад 400 наукових праць, серед яких статті в найбільш рейтингових виданнях із фізичної хімії, 4 монографії та підручники, більш ніж 30 авторських свідоцтв і патентів.

Наукова громадськість, колеги, учні сердечно вітають Петра Євгеновича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, сонячного настрою і невичерпної енергії для реалізації нових наукових задумів.